

Justitsministeriet
Politikontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO 8. juli 2014

JOURNAL NR.
RA-2014-801-0115

BEDES ANFORT VED SVARSKRIVELSER
SAGSBEHANDLER: NWL

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 72 68 90 00

FAX 72 68 90 04

Den strafferetlige behandling af sager om brandstiftelse, herunder anklagemyndighedens opgaver

Justitsministeriet har anmodet Rigspolitiet og Rigsadvokaten om en udtalelse om den nærmere behandling af sager om brandstiftelse i politi og anklagemyndighed.

Jeg kan i den forbindelse oplyse følgende:

1. Anklagemyndighedens opgave i sager om brandstiftelse er ligesom i andre straffesager i samarbejde med politiet at forfølge forbrydelser, jf. retsplejelovens § 96, stk. 1. Anklagemyndigheden skal i den forbindelse på baggrund bl.a. af politiets efterforskning tage stilling til, om der er grundlag for at rejse tiltale i en sag om brandstiftelse og indbringe sagen for domstolene, eller om videre forfølgning af sagen må indstilles.

Politiet og anklagemyndigheden har pligt til at være objektiv i efterforskningen og den juridiske vurdering af straffesager. Politiet og anklagemyndigheden skal således både påse, at skyldige drages til ansvar, og at forfølgning af uskyldige ikke finder sted, jf. retsplejelovens § 96, stk. 2. Dette objektivitetsprincip er en grundlæggende retssikkerhedsgaranti i dansk strafferetspleje.

Straffesager skal derfor undergives en faglig grundig og korrekt vurdering med henblik på, at der kan foretages en objektiv vurdering af, om der er begået et strafbart forhold, og hvem der i givet fald kan være gerningsmanden. Objektivitetsprincippet in-

debærer, at politiet og anklagemyndigheden skal tage enhver omstændighed, der tyder på en mistænks uskyld, i betragtning. Det medfører bl.a., at politiet og anklagemyndigheden skal forholde sig kritisk til alle aspekter af en straffesag, herunder oplysninger om eller fra den sigtede, vidner, tekniske undersøgelser, rapporter mv.

Anklagemyndigheden skal som nævnt vurdere, om der skal rejses en sag for domstolene på baggrund af politiets efterforskning. Anklagemyndigheden foretager ligesom i andre straffesager en samlet konkret vurdering af, om oplysningerne i sagen, herunder de beviser, som er tilvejebragt ved politiets efterforskning, skønnes at ville føre til domfældelse. I denne vurdering indgår alle oplysninger i sagen, og det kan i brandsager bl.a. omfatte forklaringer fra tiltalte og vidner, rids over og fotos fra gerningsstedet, teleoplysninger, retsmedicinske erklæringer, DNA- og fingeraftryksundersøgelser, brandtekniske erklæringer fra forskellige myndigheder samt politiets brandtekniske undersøgelser. De brandtekniske undersøgelser kan således indgå som ét ud af flere beviser i sagen.

RIGSADVOKATEN

SIDE 2

Der kan i sager om brandstiftelse være tale om en række forskellige bevistemaer både under politiets og anklagemyndighedens behandling af sagen og under en eventuel straffesag ved domstolene. Det kan f.eks. være, at det ligger fast og ikke bestrides af sigtede/tiltalte, at der er tale om forsætlig brandstiftelse, men at det skal afgøres, hvem der er gerningsmand. I andre sager kan et hovedtema være, hvordan branden er opstået, herunder om branden er påsat eller skyldes tekniske fejl eller et uheld – og om der i givet fald er tale om en forsætlig eller uagtsom brandstiftelse. Der kan også være sager, hvor den sigtede/tiltalte erkender brandstiftelsen, og der alene er spørgsmål om sanktionsfastsættelsen i sagen.

I sager, hvor der rejses tiltale for brandstiftelse, bygger domstolenes afgørelse tilsvarende på en samlet konkret vurdering af oplysningerne i den enkelte sag.

Rigsadvokaten har til brug for denne udtalelse anmodet de regionale statsadvokater om en udtalelse om deres og politikredsenes erfaringer med behandlingen af sager om brandstiftelse. De regionale statsadvokater har bl.a. oplyst, at sager om brandstiftelse i almindelighed ikke har givet anledning til særlige problemstillinger eller spørgsmål, herunder om indhentelse af supplerende brandtekniske erklæringer. Det vurderes, at der kun i et mindre antal sager har været rejst tvivl om de brandtekniske erklæringer, og at det i disse sager typisk har været i relation til eventuelle andre brandårsager og placering af arnesteder, herunder de såkaldte falske arnesteder.

Anklagemyndigheden er meget opmærksom på sager om brandstiftelse, herunder at disse sager også anklagerfagligt behandles på et højt fagligt niveau. Rigsadvokaten og de regionale statsadvokater overvejer i den forbindelse bl.a., om der i relation til anklagemyndighedens fremtidige behandling af sager om brandstiftelse er behov for

nærmere retningslinjer for eller vejledning om disse sager, eksempelvis om håndtering af anmodninger om supplerende brandtekniske erklæringer. Herudover har de regionale statsadvokater over for Rigsadvokaten tilkendegivet, at de fremover vil påtage sig en faglig koordination af de verserende brandsagers behandling hos anklagemyndigheden i politikredsene.

2. Det skal i øvrigt bemærkes, at en domfældt i visse tilfælde kan begære en afgjort straffesag genoptaget ved Den Særlige Klageret, jf. retsplejelovens § 977. Det gælder f.eks., hvis der kommer nye oplysninger frem, som skønnes at kunne have ført til frifindelse i sagen.

RIGSADVOKATEN

Rigsadvokaten har oplysninger om seks sager, hvor Den Særlige Klageret i perioden 2010-2014 har taget stilling til anmodninger om genoptagelse af i alt fem straffesager (to af anmodningerne vedrører samme straffesag), hvor der er dømt for overtrædelse af straffelovens §§ 180-181 om brandstiftelse. Den Særlige Klageret har i alle seks tilfælde afvist at genoptage straffesagerne.

SIDE 3

I tre ud af disse fem straffesager var hverken brandårsag eller spørgsmålet om, hvorvidt branden var påsat, et bevistema. I den ene af disse sager, der er forsøgt genoptaget to gange, var bevistemaet motivet for brandstiftelsen med henblik på at vurdere, om der var tale om et drab. I denne sag blev der i forbindelse med genoptagelsessagerne fremlagt en supplerende erklæring med en såkaldt branddynamisk analyse, der havde til formål at bevise, hvilket motiv der lå til grund for ildspåsættelsen. I de to andre sager blev der ikke rejst spørgsmål ved politiets brandtekniske erklæringer.

I de to øvrige straffesager, der er forsøgt genoptaget, var brandårsagen og spørgsmålet om, hvorvidt branden var påsat, et bevistema. I begge sager havde retten under straffesagen foretaget en samlet bevisvurdering på baggrund af vidneforklaringer, brandtekniske erklæringer og sagens oplysninger i øvrigt.

I den ene sag var bevistemaet, om branden var påsat ved direkte antændelse af brændbart materiale, og om der var flere arnesteder. Der blev i forbindelse med genoptagelsesanmodningen fremlagt en supplerende erklæring, der indeholdt en brandteknisk undersøgelse ved computersimulering. Denne erklæring rejste spørgsmål ved politiets brandtekniske erklæring for så vidt angår antallet af arnesteder og brandårsag. I den anden sag var bevistemaet, om branden var påsat ved anvendelse af brændbare væsker. Der blev under straffesagens behandling i retten fremlagt en supplerende erklæring, som rejste spørgsmål ved politiets brandtekniske erklæring for så vidt angår brandårsag og brandens udvikling.

Det kan tilføjes, at Den Særlige Klageret har oplyst, at der for tiden er fire verserende sager, hvor der er søgt om genoptagelse af straffesager om brandstiftelse efter straffelovens §§ 180-181.

Med venlig hilsen

Ole Hasselgaard

RIGSADVOKATEN

SIDE 4
